

Hattulan kunnan lausunto Kanta-Hämeen hyvinvointialueen palvelustrategian luonnokseen

27. Miltä luvun 5 painopisteiden sisällöt näyttävät kunnan näkökulmasta?

Strategiset painopisteet muodostavat johdonmukaisen ja yhteistyöhakuisen kokonaisuuden, joka tukee hyvinvointialueen ja kuntien yhteistä tavoitetta vahvistaa ennaltaehkäisyä, asiakaslähtöisyyttä ja vaikuttavuutta niukkenevien resurssien toimintaympäristössä. Painopisteet tunnistavat kuntien keskeisen roolin asukkaiden arjen hyvinvoinnin, osallisuuden, turvallisuuden ja työllisyyden edistämisessä.

Erityisen myönteisenä kunta pitää ennaltaehkäisyn painotusta. Hyvinvointi syntyy pääosin kuntien arjen rakenteissa, ja strategian linjaus siirtää painopistettä raskaista korjaavista palveluista varhaiseen tukeen on kuntien näkökulmasta perusteltu ja oikeansuuntainen. Yhteiset HYTE-tavoitteet, tiedonvaihto ja yhteistyörakenteet luovat edellytyksiä vaikuttavalle ja kustannustehokkaalle toiminnalle.

Asiakkuuslähtöinen toimintamalli ja asiakkuuksien hallinta tukevat kokonaisvaltaista palvelujärjestelmän kehittämistä. Kunnan näkökulmasta on tärkeää, että asiakkuuden rajapinnat, vastuut ja roolit hyvinvointialueen ja kuntien välillä pysyvät selkeinä ja tukevat sujuvaa palveluohjausta sekä monialaista yhteistyötä ilman vastuiden epäselvyyttä.

Strategisten kumppanuuksien osalta kunta pitää tärkeänä, että kuntayhteistyö nähdään aidosti yhteisenä ja pitkäjänteisenä strategisena kokonaisuutena. Yhteistyön tulee tukea myös kuntien omia strategisia tavoitteita ja huomioida kuntien erilaiset lähtökohdat ja resurssit.

Kestävä uudistaminen, taloudellinen realismi ja muutосkyvykkyyden vahvistaminen ovat yhteisiä haasteita. Kunta korostaa tarvetta yhteiselle tilannekuvalle ja muutosten yhteensovittamiselle, jotta palvelujen kehittäminen voidaan toteuttaa hallitusti ja vaikuttavasti koko alueen etu huomioiden.

Kokonaisuutena luku 5 tarjoaa kunnille hyvän strategisen kehyksen yhteistyön syventämiselle. Strategian toimeenpanon onnistumista tukisi kuntien roolin ja rajapintojen paikoin tarkempi täsmentäminen erityisesti ennaltaehkäisyn ja asiakkuuksien hallinnan osalta.

Luvun 5 painopisteet ovat hyvin linjassa kunnan työllisyyspalveluiden ja nuorten työpajatoiminnan tavoitteiden kanssa. Ne tukevat työ- ja toimintakyvyn vahvistamista, monialaisuutta, varhaista tukea ja asiakaslähtöisiä palvelupolkuja. Erityisen tärkeää on vahva kumppanuus kuntien kanssa sekä lähipalveluiden saatavuuden varmistaminen. (Kunnan työllisyyspalveluiden ja nuorten työpajatoiminnan näkökulma)

28. Tuleeko painopisteiden sisältöjä täsmentää tai korostaa?

Kunnan näkökulmasta painopisteiden perussisältö on selkeä ja tarkoituksenmukainen, eikä niiden rakennetta tai teemoja ole tarpeen muuttaa. Toimeenpanon selkeyttämiseksi olisi kuitenkin perusteltua paikoin täsmentää ja korostaa kuntien roolia, erityisesti ennaltaehkäisyn, asiakkuuksien hallinnan ja strategisten kumppanuuksien osalta.

Erityisesti ennaltaehkäisyn painopisteessä voisi korostaa, että hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen toteutuu suurelta osin kuntien arjen rakenteissa ja että hyvinvointialueen rooli on tukea, yhteensovittaa ja täydentää kuntien työtä. Lisäksi asiakkuuslähtöisyydessä ja kumppanuuksissa rajapintojen, vastuiden ja yhteistyön käytännön muotojen selkeämpi kuvaus tukisi yhteistä ymmärrystä ja strategian vaikuttavaa toimeenpanoa.

Painopisteitä tulee täsmentää vastuunjaon, palveluketjujen ja monialaisen yhteistyön osalta. Keskeistä on selkeä roolitus työkyvyn arvioinnissa, mielenterveys- ja päihdepalveluissa sekä sosiaalisessa kuntoutuksessa. Lähipalvelujen turvaaminen on välttämätöntä yhdenvertaisuuden kannalta.

(Kunnan työllisyyspalveluiden ja nuorten työpajatoiminnan näkökulma)

29. Miten hyvin strategia huomioi kunnan ja hyvinvointialueen yhdyspinnat (esim. ennaltaehkäisy, liikunta, nuorisotyö, ikääntyneiden palvelut)?

Strategia huomioi kunnan ja hyvinvointialueen yhdyspinnat kokonaisuutena hyvin. Erityisesti ennaltaehkäisyn, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä työllisyyden ja turvallisuuden osalta strategia tunnistaa kuntien keskeisen roolin ja korostaa yhteistyön rakenteita, tiedonvaihtoa ja yhteistä tavoiteasetantaa. Liikunnan, nuorisotyön, varhaiskasvatuksen ja opetuksen merkitys osana ennaltaehkäisyä ja varhaista tukea tulee strategiassa selkeästi esiin.

Ikääntyneiden palveluissa strategia huomioi kotona asumisen, asumisen turvallisuuden ja yhteisöllisten ratkaisujen merkityksen, joissa kuntien rooli elinympäristön ja palvelujen mahdollistajina on tärkeä. Yhdyspintatyötä tukevat kuvatut yhteistyörakenteet, kuten strateginen yhteistyösopimus, HYTE-työ, tietoportaaali ja yhteiset kehittämismallit.

Kunnan näkökulmasta strategian toimeenpanoa tukisi edelleen se, että yhdyspintojen käytännön toteutusta, vastuita ja rooleja kuvattaisiin paikoin konkreettisemmin, jotta yhteistyö näkyi mahdollisimman selkeästi arjen tekemisessä eri toimialojen välillä.

Strategia tunnistaa yhteistyön tarpeen, mutta ei riittävän konkreettisesti määrittele työllisyyspalvelujen, sote-palvelujen ja työpajojen rajapintoja. Tarvitaan täsmällinen kuvaus yhteisistä asiakkuuksista, palvelujen yhteensovituksesta ja lähipalvelujen roolista.

(Kunnan työllisyyspalveluiden ja nuorten työpajatoiminnan näkökulma)

30. Miten strategialuonnos tukee kunnan ja hyvinvointialueen yhteisiä tavoitteita liittyen asukkaiden hyvinvointiin, varhaiseen tukeen ja ennaltaehkäisyyn?

Strategialuonnos tukee kunnan ja hyvinvointialueen yhteisiä tavoitteita selkeästi ja johdonmukaisesti. Keskeiset painopisteet – erityisesti asiakkuuslähtöisyys ja ennaltaehkäisyssä onnistuminen – rakentuvat varhaisen tunnistamisen, oikea-aikaisen tuen ja vaikuttavien peruspalvelujen varaan, mikä on linjassa kuntien ja hyvinvointialueen yhteisten HYTE-tavoitteiden kanssa.

Strategiassa painotetaan vahvasti riskien varhaista tunnistamista, monialaista yhteistyötä ja tiedon hyödyntämistä, mikä tukee asukkaiden hyvinvointia jo ennen raskaamman tuen tarvetta. Kuntien rooli arjen ympäristöissä – kuten varhaiskasvatuksessa, opetuksessa, liikunnassa, nuorisotyössä ja työllisyyspalveluissa – tunnistetaan keskeiseksi osaksi ennaltaehkäisyä ja varhaista tukea. Hyvinvointialueen tehtäväksi kuvataan kuntien työn tukeminen, yhteensovittaminen ja vaikuttavuuden vahvistaminen.

Strategialuonnos tarjoaa myös konkreettisia rakenteita yhteisten tavoitteiden edistämiseen, kuten strateginen yhteistyösopimus, HYTE-yhdyspintatyö, yhteinen tietopohja ja seurantamittarit. Näiden avulla hyvinvoinnin edistämistä voidaan suunnitella, kohdentaa ja arvioida yhdessä. Kokonaisuutena strategia luo kunnille ja hyvinvointialueelle yhteisen suunnan ja kielen asukkaiden hyvinvoinnin, varhaisen tuen ja ennaltaehkäisyn systemaattiselle vahvistamiselle.

[Strategia tukee hyvin varhaista tukea, ennaltaehkäisyä ja hyvinvoinnin edistämistä. Tavoitteiden toteutuminen edellyttää ennakoivaa palvelutarpeen tunnistamista, samanaikaisia monialaisia palveluja sekä matalan kynnyksen lähipalveluja.](#)

(Kunnan työllisyyspalveluiden ja nuorten työpajatoiminnan näkökulma)

31. Miten arvioitte strategialuonnoksen sisältöjen vastaavan alueen asukkaiden palvelutarpeisiin tulevien vuosien aikana?

Strategialuonnos vastaa alueen asukkaiden palvelutarpeisiin tulevina vuosina pääosin hyvin. Se perustuu tunnistettuihin väestö- ja palvelutarpeiden muutoksiin, kuten väestön ikääntymiseen, mielenterveyden haasteiden yleistymiseen, monialaisen tuen tarpeen kasvuun sekä resurssien niukentumiseen. Strategiassa painotetaan ennakoivaa ja vaikuttavaa toimintaa, peruspalvelujen vahvistamista sekä raskaiden palvelujen tarpeen hillitsemistä, mikä on palvelutarpeiden kehityksen kannalta perusteltua.

Asiakkuuslähtöisyys, varhaisen tuen vahvistaminen ja ennaltaehkäisy tukevat sitä, että palveluja kohdennetaan oikea-aikaisesti ja asukkaiden elämäntilanteet huomioiden. Samalla strategia tunnistaa ne asiakasryhmät, jotka tarvitsevat jatkossakin lähipalveluja ja henkilökohtaista tukea.

Kunnan näkökulmasta strategia luo hyvät edellytykset vastata tuleviin palvelutarpeisiin erityisesti silloin, kun toimeenpanossa vahvistetaan edelleen yhteistyötä kuntien kanssa, varmistetaan palvelujen joustava yhteensovittaminen ja seurataan palvelutarpeiden kehittymistä tiedolla ohjatusti. Kokonaisuutena strategialuonnos tarjoaa realistisen ja tarkoituksenmukaisen suunnan palvelujen kehittämiseksi muuttuvassa toimintaympäristössä.

Strategia huomioi keskeiset tulevat palvelutarpeet, kuten mielenterveyden tuen, työkyvyn vahvistamisen ja osaamisen kehittämisen. Palvelujen oikea-aikaisuus ja lähipalvelujen saavutettavuus on turvattava.

(Kunnan työllisyyspalveluiden ja nuorten työpajatoiminnan näkökulma)

32. Mitä kehittämiskohteita näette yhteisissä palvelupoluissa (esim. nuoret, ikääntyneet, mielenterveys)?

Yhteisissä palvelupoluissa on tunnistettavissa useita kehittämiskohteita, jotka liittyvät erityisesti nivelvaiheisiin, varhaiseen tunnistamiseen ja monialaisen yhteistyön sujuvuuteen. Nuorten palvelupoluissa kehittämistä tarvitaan siirtymässä peruspalveluista vaativampaan tukeen sekä koulun, nuorisotyön, työllisyyspalvelujen ja mielenterveyspalvelujen yhteensovituksessa. Varhainen tunnistaminen ja matalan kynnyksen tuki edellyttävät entistä tiiviimpää arjen toimijoiden ja hyvinvointialueen yhteistyötä sekä selkeitä yhteisiä toimintamalleja.

Ikääntyneiden palvelupoluissa keskeinen kehittämiskohde on ennakoivan tuen ja neuvonnan vahvistaminen ennen raskaampien palvelujen tarvetta. Kunnan tarjoamat asumiseen, liikkumiseen ja yhteisöllisyyteen liittyvät ratkaisut tulisi kytkeä tiiviimmin hyvinvointialueen palveluihin, jotta kotona pärjäämistä, toimintakyvyn ylläpitämistä ja asumisen turvallisuutta voidaan tukea ajoissa ja suunnitelmallisesti.

Mielenterveyspalveluissa kehittämistarpeet liittyvät erityisesti palvelujen saavutettavuuteen, hoidon ja tuen jatkuvuuteen sekä ennaltaehkäisevien ja varhaisen vaiheen palvelujen vahvistamiseen. Kunnan hyvinvointia edistävät ja yhteisölliset palvelut sekä järjestöjen tarjoama matalan kynnyksen tuki tulisi niveltää selkeämmin osaksi yhtenäisiä palvelupolkuja. Lasten, nuorten ja nuorten aikuisten päihde- ja mielenterveyspalvelut vaativat uudistamista: palvelujen saatavuutta on parannettava ja toimintakykyä tukevat palvelut on yhteensovitettava paremmin.

Yleisesti yhteisten palvelupolkujen kehittämisessä korostuvat tarve selkeille vastuille ja rooleille, sujuvalle tiedonkululle sekä yhteiselle tilannekuvulle. Yhteiset toimintamallit ja jatkuva vuoropuhelu tukevat sitä, että palvelupolut näkyvät asukkaille yhtenäisinä ja helposti saavutettavina eri elämäntilanteissa.

- Nuoret: palveluketjujen parempi koordinointi

- Työkyky: yhteinen toimintamalli arviointeihin ja etuuspolkuihin.

- Mielenterveys: matalan kynnyksen palvelujen vahvistaminen.

(Kunnan työllisyyspalveluiden ja nuorten työpajatoiminnan näkökulma)

33. Onko strategialuonnoksessa riittävästi ohjaavia linjauksia, joilla voidaan varmistaa kuntien ja hyvinvointialueen HYTE-rahoituksen pitkäjänteisyys ja kohdentuminen vaikuttaviin toimiin?

Strategialuonnoksessa on pääosin riittävät ja oikeansuuntaiset ohjaavat linjaukset HYTE-rahoituksen pitkäjänteisyyden ja vaikuttavan kohdentumisen tukemiseksi. Strategia painottaa ennaltaehkäisyä, varhaista tukea, vaikuttavuuden seurantaa sekä tiedolla johtamista, mikä luo hyvän perustan HYTE-rahoituksen kohdentamiselle toimiin, joilla voidaan saavuttaa pysyviä hyvinvointi- ja terveyshyötyjä.

Myönteistä on, että strategia tunnistaa HYTE-työn yhteisenä tehtävänä ja kytkee sen rakenteellisesti kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyöhön, strategiseen yhteistyösopimukseen, yhteiseen tietopohjaan ja HYTE-kerroinindikaattoreihin. Näin rahoituksen kohdentamista voidaan ohjata yhteisten tavoitteiden ja mitattavien vaikutusten perusteella.

Kunnan näkökulmasta strategian toimeenpanoa tukisi kuitenkin se, että HYTE-rahoituksen pitkäjänteisyyttä ja kohdentumisen periaatteita täsmennettäisiin vielä konkreettisemmin esimerkiksi monivuotisen suunnittelun, yhteisten prioriteettien ja vaikuttavuustiedon systemaattisen hyödyntämisen osalta. Tämä vahvistaisi entisestään kuntien ja hyvinvointialueen yhteistä sitoutumista vaikuttaviin ennaltaehkäiseviin toimiin.

[Tarvitaan monivuotiset rahoituslinjaukset, yhteiset vaikuttavuusmittarit sekä selkeä vastuunjako. Ennaltaehkäisevien ja lähipalvelujen rahoitus tulee turvata pitkäjänteisesti.](#)

(Kunnan työllisyyspalveluiden ja nuorten työpajatoiminnan näkökulma)

34. Mitä riskejä tai mahdollisuuksia näette strategian yhteisessä toimeenpanossa kuntanne näkökulmasta?

Strategian yhteisessä toimeenpanossa kunta näkee merkittäviä mahdollisuuksia vahvistaa ennaltaehkäisyä, vaikuttavuutta ja palvelujen yhteen sovittamista. Yhtenäiset tavoitteet, yhteinen tietopohja ja rakenteellinen yhteistyö tukevat sitä, että kuntien ja hyvinvointialueen resurssit voidaan kohdentaa aiempaa vaikuttavammin asukkaiden hyvinvointia edistäviin toimiin. Strategia mahdollistaa myös kuntien tekemän työn näkyvämmän kytkeytymisen hyvinvointialueen kokonaisuuteen ja yhteisten tulosten saavuttamisen esimerkiksi HYTE-rahoituksen näkökulmasta.

Keskeisiä riskejä ovat toimeenpanon riittämätön konkretisoituminen sekä vastuiden ja roolien epäselvyys yhdyspinnoilla. Mikäli yhteistyön rakenteet, toimintamallit ja tiedonvaihto eivät juuru arjen tekemiseen, on olemassa riski, että strategia jää periaatetason ohjaukseksi. Lisäksi kuntien ja hyvinvointialueen erilaiset resurssit, aikataulut ja päätöksentekosykliit voivat vaikeuttaa pitkäjänteistä yhteistä toteutusta, ellei yhteensovittamiseen kiinnitetä riittävästi huomiota.

Kunnan näkökulmasta strategian onnistunut toimeenpano edellyttää avointa vuoropuhelua, yhteistä priorisointia ja realistista resursointia. Näin mahdollisuudet – kuten vaikuttavampi ennaltaehkäisy, sujuvammat palvelupolut ja parempi asukashyöty – voivat toteutua, ja toimeenpanoon liittyvät riskit pysyvät hallinnassa.

Mahdollisuudet: palvelupolkujen sujuvoituminen, varhaisen tuen vahvistuminen, syrjäytymisen ehkäisy, lähipalvelujen kehittäminen.

Riskejä: vastuunjaon epäselvyys, resurssien riittämättömyys, tiedonkulun pirstaleisuus, liian yleinen strategia.

(Kunnan työllisyyspalveluiden ja nuorten työpajatoiminnan näkökulma)

35. Onko palvelustrategiaan liittyen muuta, mitä haluaisitte tuoda esiin kunnan näkökulmasta?

Kunnan näkökulmasta palvelustrategialuonnos muodostaa hyvän ja realistisen kokonaisuuden, joka tukee yhteistä suuntaa asukkaiden hyvinvoinnin, ennaltaehkäisyn ja vaikuttavuuden vahvistamiseksi. Strategian vahvuutena pidetään sitä, että se tunnistaa kuntien ja hyvinvointialueen keskinäisen riippuvuuden sekä korostaa yhteistyötä, tiedolla johtamista ja pitkäjänteistä kehittämistä.

Kunta pitää tärkeänä, että strategian toimeenpanossa varmistetaan riittävä vuoropuhelu ja yhteinen priorisointi eri tasoilla. Erityisesti yhdyspinnoilla tarvitaan jatkuvaa keskustelua, jotta strategiset linjaukset konkretisoituvat arjen toiminnaksi ja tukevat kuntien omia strategisia tavoitteita. Lisäksi kunta korostaa, että kuntien erilaiset lähtökohdat, kokoluokat ja resurssit tulee huomioida strategian toimeenpanossa joustavasti.

Kokonaisuutena strategialuonnos tarjoaa kuntien näkökulmasta hyvän perustan yhteiselle tekemiselle. Onnistunut toteutus edellyttää kuitenkin selkeää yhteistä viestintää, luottamusta ja riittävää tukea yhteistyörakenteiden juurtumiselle käytäntöön.

Nuorten työpajat ovat keskeinen osa varhaista tukea ja toimintakyvyn vahvistamista. Strategiaan tulee sisällyttää vastuutyöntekijämalli, yhteinen tietojohdaminen sekä digitaalisten ja lähipalvelujen kehittäminen.

(Kunnan työllisyyspalveluiden ja nuorten työpajatoiminnan näkökulma)